

Politika i izučavanje politike

Šta je to politika?

- Djelatnost kojom ljudi stvaraju, održavaju i mijenjaju opšta pravila po kojima žive.
- Čovjek kao “zoon politikon”, Aristotel, *Politika*
- “puko sredstvo za uspon”, Samjuel Džonson
- “sistematsko organizovanje mržnje”, Henri Adams

Šta je politika?

- Dinamika *sukoba i saradnje*
- Proces usaglašavanja interesa
- “Sporan pojam”:
  - Politika kao umjetnost vladanja
  - Politika kao javni poslovi
  - Politika kao sporazum i saglasnost
  - Politika kao moć i raspodjela resursa

Politika je umjetnost vladanja?

- “Politika nije nauka... već umjetnost”, Bismarck
- Etimologija – *polis*
- Tradicionalno shvatanje – “ono što se tiče države”
- Moderno shvatanje – politika svuda oko nas
- Antipolitika – razočaranje formalnim i ustanovljenim političkim procesima koje se ogleda ili u neučestvovanju ili u podršku antisistemskim partijama ili primjeni direktne akcije.
- Nikolo Makijaveli

Vlast, moć, autoritet

- Moć – sposobnost da se dostigne željeni rezultat:
  - Ekonomska
  - Politička
  - Fizička
  - Kulturna...
- Vlast – legitimna moć, institucionalizovana moć
- Porijeklo legitimnosti (M. Veber):
  - Tradicionalna vlast
  - Harizmatska vlast
  - Pravno-racionalna vlast
- Autoritet – kada je moć/vlast prihvaćena

Politika kao javni poslovi?

- Podjela javna – privatna sfera
- Gdje je granica?
- Edmund Berk: civilno društvo su porodične i rodbinske grupe, privatni preduzetnici, sindikati, klubovi i sve one grupe koje su građani osnovali radi zadovoljenja svojih interesa, a ne interesa društva u cjelini
- Hana Arent

Javno	Privatno
Država, uprava, vlada	Civilno društvo, sindikat, porodica
Javno	Privatno
Politika, trgovina, umjetnost, kultura...	Lična sfera, porodica

Politika kao sporazum i saglasnost?

- Način na koji se donose odluke
- Konsenzus:
  - Proceduralni konsenzus
  - Supstancijalni konsenzus

Politika kao moć?

- Politika: ko dobija, šta, kada i kako? Harold Lasvel
- Tri lica moći:
  - Moć kao donošenje odluka
  - Moć kao određivanje dnevnog reda
  - Moć kao kontrola mišljenja

Naučnost politikologije?

Izučavanje politike

Izučavanje politike

- Politikologija – nauka koja za svoj predmet ima proučavanje politike
- Da li izučavanje politike može biti naučno?
- Tradicije proučavanja politike:
  - Filozofska tradicija – normativni pristup
  - Empirijska tradicija – provjerljivost (pozitivizam)
  - Naučna tradicija – bihejviorizam, teorija racionalnog izbora

Poteškoće u proučavanju:

- Problem podataka
- Skrivenne vrijednosti
- Mit o neutralnosti

Neke "novine"

- Teorija racionalnog izbora
- Odluka će biti motivisana maksimizacijom lične koristi u datom informativnom okviru
- Zatvorenička dilema

		Zatvorenik B	
		priznaje	Ne priznaje
Zatvorenik A	Priznaje	A: 6 B: 6	A: 0 B: 10
	Ne priznaje	A: 10 B: 0	A: 1 B: 1

Oruđe za proučavanje politike

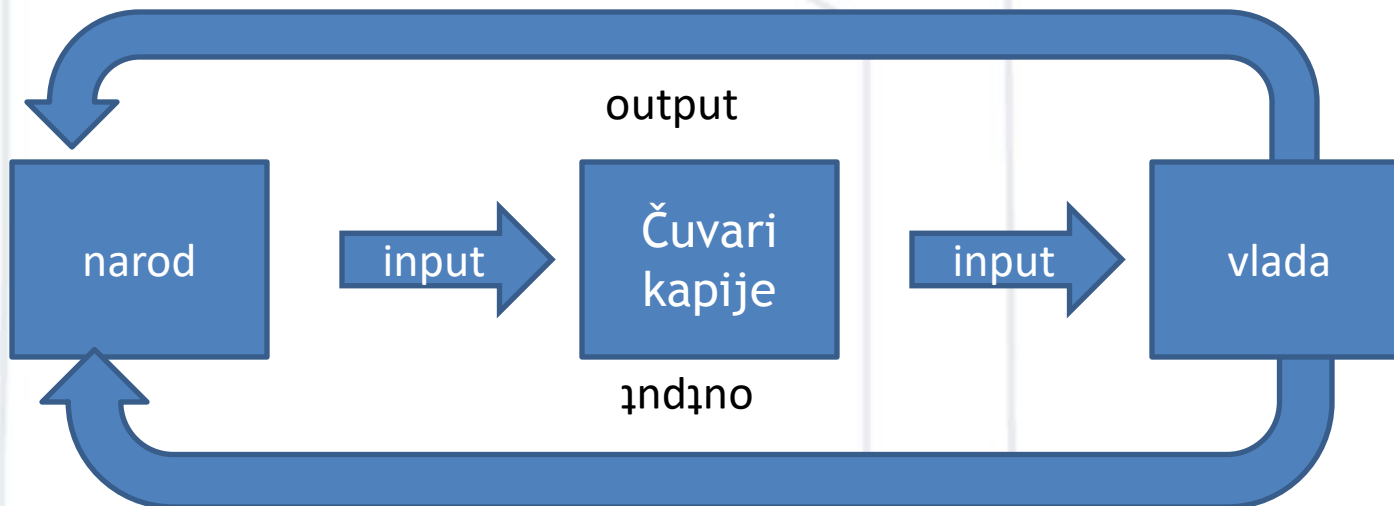
- Pojmovi
- Modeli
- Teorije
- Paradigme

Pojmovi

- Pojam = koncept
- Opšta ideja o nečemu
- Idealni tip (Veber) – mentalna konstrukcija koja prikazivanjem logičke krajnosti nastoji da izvuče suštinu
- Korisni i nekorisni (ne istiniti i lažni)

Modeli

- Teorijsko predstavljanje empirijskih podataka s ciljem razumijevanja odnosa
- Mini slika
- Model političkog sistema D. Istona:

Teorija

- Teorija je tvrdnja.
- Teorija je sistematično objašnjenje empirijskih podataka koje obično predstavlja pouzdano znanje.

Paradigma

- Obrazac ili model koji sadrži međusobno povezane vrijednosti, pretpostavke i u okviru kojih se odvija potraga za znanjem.
- *Struktura naučnih revolucija, T. Kuhn*

Nivoi pojmovne
analize

